

UPPSALA
UNIVERSITET

Juridiska institutionen
Terminskurs 4
Höstterminen 2023

UPPGIFTER TILL DE FÖRDJUPADE SEMINARIERNA

Innehållsöversikt:

KORTFATTAD INSTRUKTION	2
FÖRDJUPAT SEMINARIUM I	3
FÖRDJUPAT SEMINARIUM II	4

KORTFATTAD INSTRUKTION

De fördjupade seminarierna syftar till att ge både repetition och fördjupning och de leds vanligen av en straffrättslärare och processrättslärare tillsammans.

Uppgifterna förbereds basgruppsvis på samma sätt som övriga seminarier, med hjälp av kurslitteratur och kursmaterial i respektive ämne (notera att beträffande FI ska ett tillkommande rättsfall läsas, som inte finns i kursmaterialet sedan tidigare utan som publiceras separat på Studium).

FÖRDJUPAT SEMINARIUM I *RÄTTSFALLSSEMINARIUM*

Under 2023 har bifogade dom från Hovrätten för Västra Sverige lett till omfattande diskussioner. I november meddelade HD beslut av innebörd att det har förekommit rättegångsfel i hovrätten som kan antas ha inverkat på målets utgång. Terminens första fördjupningsseminarium ägnas därför åt att analysera och diskutera de process- och straffrättsliga frågor som detta mål aktualiserar.

Uppgiften är att sätta sig in de tre olika instansernas avgöranden i målet och sedan mot bakgrund av kurslitteratur och vad vi behandlat tidigare under terminen diskutera följande frågor (ytterligare eller andra frågeställningar kan aktualiseras på seminariet):

- 1) Ur ett materiellt straffrättsligt perspektiv, vilka brottsrubriceringar skulle kunna aktualiseras av de beskrivningar av händelseförloppet som har lämnats av åklagare och målsägande i målet (utan hänsyn till bevisvärdering och liknande)?
- 2) Ur ett processrättsligt perspektiv, vilka av de i fråga 1 identifierade och diskuterade brottsrubriceringarna har tingsrätten och hovrätten haft möjlighet att döma till ansvar för
 - a. med hänsyn till målsägandens utsaga (bevisvärderingen)?
 - b. med hänsyn till åklagarens gärningsbeskrivning (vad som åberopats)?
- 3) Baserat på vad som diskuterats som svar på fråga 1 och 2 ovan, vilken innebörd har HD:s beslut
 - a. med hänsyn till ramarna för målets prövning i HD?
 - b. med hänsyn till förutsättningarna för en framtida ändring av domslutet?
 - c. med hänsyn till HD:s tidigare praxis som rör liknande frågor?
- 4) Baserat på ställningstagandena till frågorna ovan, borde lagstiftningen i 6 kap. BrB avseende sexualbrott som riktas mot barn utformas på något annat sätt?

(HD:s beslut den 17 november 2023 i mål B 1937-23, Hovrätten för Västra Sveriges dom den 23 februari 2023 i mål nr B 6074-22 med Halmstads tingsrätts dom den 26 september 2022 i mål nr B 1944-21 som bilaga A.)

FÖRDJUPAT SEMINARIUM II

TVÅNGSMEDEL M.M.

Nedanstående scenario ska analyseras utifrån både straff- och processrättsligt perspektiv.

Scenario

Vid Karolinska Institutet pågår världsledande forskning om den hittills nästan okända virussjukdomen troskolomit, som är mycket smittsam och orsakar dödliga inre blödningar.

Till Stockholmspolisen kommer en förmiddag ett anonymt telefonsamtal från Karolinska Institutets växel, där det påpekas att den utländska gäst doktoranden Blen Wing, som ingår i den s.k. Troskolomitgruppen, har börjat bete sig underligt och vid minst ett tillfälle under den senaste veckan har tagit med sig utskrifter med analysresultat avseende virusets proteiner, uppgifter som kan vara extremt farliga om fel personer får dem men också mycket värdefulla. Dessutom uppger tipsaren att kollegor vid ett antal tillfällen har sett hur Wing besökt olika hemsidor som handlar om hur man extraherar virus för att kunna möjliggöra spridning i stor skala och hemsidor med detaljerade uppgifter om brister i olika länders virushantering. Wing har också vid flera tillfällen talat mycket aggressivt i telefon om hur illa det är ställt särskilt i de norra delarna i sitt hemland – det Förenade Kungariket Sigurien – och att något drastiskt måste göras för att få omvärlden att reagera och få upp ögonen för situationen.

Med anledning av det anonyma telefonsamtalet beslutar poliskommissarie Tintin Bylin att hålla förhör med två av Blen Wings kollegor på Karolinska institutet.

Genom förhör med professor BM Martinhals, som leder Troskolomitgruppen, framkommer att Martinhals själv veckan tidigare gjort ett så kallat forskningsgenombrott och lyckats kartlägga hela virusets proteinstruktur på ett sådant sätt att det nu kan återskapas, vilket är en förutsättning för att framställa vaccin men som också möjliggör spridning i stor skala, och att resultaten i form av en datafil endast funnits sparad på en server som vissa personer haft lösenordet till. Martinhals berättar vidare att KI har ett strikt internt regelverk om hantering av forskningsmaterial, som bland annat föreskriver att alla i Troskolomitgruppen är förbjudna att befatta sig med elektroniskt och fysiskt material på någon annan plats än i ett visst bevakat och säkerhetsklassat laboratorium.

Genom förhör med professor Klem Bongberg framkommer att denne bott flera år i Sydsigurien och är den som inbjudit Blen Wing att delta i Troskolomitgruppen, vilket varit en förutsättning för att Wing skulle få uppehållstillstånd i Sverige.

Bongbergs svävande svar och osäkra uppträdande vid förhöret får Tintin Bylin att med varm hand överlämna förundersökningen till åklagaren Marna Markovil vid Internationella åklagarkammaren i Stockholm. Markovil fattar då genast beslut om att begära hemlig teleavlyssning avseende både Blen Wings och professor Bongbergs telefoner.

Bland annat avlyssnas därefter ett telefonsamtal mellan Bongberg och dennes son, som är advokat. Under samtalet framkommer att Bongberg försett Blen Wing med lösenord och preparat, men att Bongberg menar att det inte finns några föreskrifter mot detta eller i vart fall inte känt till några sådana. Det framkommer också att Bongberg givit Wing en begagnad väska för att under kylning kunna bära med sig provrör utan att innehållet förstörs, vilken Bongberg själv använt vid deltagande i utländska workshops. Det framkommer slutligen också av telefonsamtal mellan Bongberg och Wing att dessa planerar att träffats privat för att dricka sigurisk likör och lyssna på Wings sydsiguriska musik.

Åklagaren beslutar då också om att begära hemlig dataavläsning avseende Blen Wings mobiltelefon. Genom denna framkommer att Wings telefon under några dagar natttid, med olika karttjänster aktiverade, har rört sig längs olika alternativa vägar till och från Förenade Kungariket Siguriens ambassad i Stockholm. Det framgår också att telefonen använts för att på olika strömningstjänster titta på agiterande videoklipp och lyssna på sydsigurisk separatistmusik, där det manas till våld mot Nordsigurier och mot anhängare av den demokratiskt valda regeringen i Förenade Kungariket Sigurien. I mobilen finns också ett antal skickade SMS i vilka Wing gillande citerar texter och videoklipp som manar till våld mot Nordsigurierna.

Frågor:

- 1) Vilket eller vilka brott kan misstänkas?
- 2) Vilka är de processrättsliga förutsättningarna för de olika åtgärder som polis och åklagare vidtar, och är dessa uppfyllda?

Vid besvarandet av frågorna är det viktigt att fundera på vilka förutsättningar som vid tiden för var och en av de vidtagna åtgärderna har framgått av texten. De förutsättningar eller uppgifter som blir kända i senare delar av scenariot är alltså inte kända för polis- och åklagare tidigare under händelseförloppet.